

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026 - 2027

Kunnanhallitus 02.12.2024 § 181
347/02.02.00.00/2024

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi

Kunnan vuoden 2024 alkuperäinen talousarvio on hyväksytty siten, että tilikausi on alijäämäinen 322 156 €. Kunnanvaltuusto hyväksyi 10.6.2024 § 13 talousarviomuutoksen korjaamalla opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta, siirtämällä hyvinvointilautakunnan talousarvioon varatun latukoneen leasingvuokran kuntaympäristölautakunnan talousarvioon sekä varaamalla lisämäärärahan kesätyöntekijöille. Osavuosikatsauksen yhteydessä tehtyjen talousarviomuutoksien myötä tilikausi näytti muodostuvan 209 298 € alijäämäiseksi.

Valtiovarainministeriö päivitti syyskuussa 2024 valtionosuuksien ennakkolliset laskentatiedot vuodelle 2025. Lopullinen laskelma valmistuu marraskuussa 2024. Laskelman mukaan kunnan vuoden 2025 valtionosuudet olisivat noin 4,5 M€, josta vähennetään opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus 316 094 €. Lopulliseksi valtionosuudeksi muodostuu noin 4,2 M€.

Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Valtiovarainministeriö tiedotti 22.10.2024, että kuntien valtionosuusuudistus siirtyy vuodelle eteenpäin ja toteutuu aikaisintaan 1.1.2027 alkaen.

Valtiovarainministeriö on 20.11.2023 tiedottanut, että hallituspuolueet ovat sopineet kohtuullistavansa vuoden 2022 valmistuneen verotuksen ennakoimattoman suuria vaikutuksia kuntien valtionosuuksiin. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuspalveluiden uudistuksen aiheuttamaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuden lisävähennystä ei tehdä vuonna 2024, vaan vähennys jaksotetaan vuosille 2025-2027.

Esityksen mukaan vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys siirrettäisiin vuosien 2024 ja 2025 sijasta tehtäväksi vuodesta 2025 lukien ja jaettaisiin kolmelle vuodelle 2025-2027. Lisäksi vuodelle 2024 valtionosuuteen ehdotetaan 192 M€ määräaikaista lisäystä (34,70 €/asukas). Vastaava määrä valtionosuutta vähennettäisiin vuosina 2025-2027 (11,57 €/asukas/vuosi).

Kunnanvaltuusto päätti kokouksensa 11.11.2025 §:ssä 31 vuoden 2025 kunnallisveroprosentiksi 8,6 %. Veroprosentin korotus 0,2 %-illa nostaa verotulokertymää 147 000 €. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosenttina käytetään vuonna 2025 maapohjan yleistä veroprosenttia.

Veroennustekehikon mukaan kunnan vuoden 2025 verotulot ovat tuloverojen osalta 6 M€, kiinteistöverojen osalta 1,7 M€ ja yhteisöverojen osalta 2,5 M€, yhteensä 10,2 M€.

Kunta-alalle solmitut työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Työsopimusneuvottelut on aloitettu niistä, joiden työehtosopimukset

päätyvät vuoden 2024 puolella. Talousarviossa on huomioitu 2 %:n palkankorotus vuosille 2025-2027.

Kunnalla on taseessaan kumulatiivista ylijäämää noin 9,5 M€. Vuoden 2024 muutetun talousarvioennusteen mukaan taseen ylijäämä laskisi 9,3 M€:oon. Loppuvuoden verotulokertymä on ollut ennakoitua parempi, mikä vaikuttaa tilikauden lopulliseen tulokseen.

Vuosien 2025 investointitasoksi on arvioitu 2,4 M€, vuoden 2026 tasoksi 6,5 M€ ja vuoden 2027 tasoksi 0,3 M€. Kahden seuraavan vuoden aikana toteutettava vedenkäsittelylaitoksen investointi on kokonaiskustannukseltaan 3,3 M€. Investointi toteutetaan saneeraamalla ja uudisrakentamisella. Investointiin on varattu 1,7 M€ määräraha vuodelle 2025 ja 1,4 M€ määräraha vuodelle 2026. Kunta varautui investointiin jo vuonna 2020 tekemällä tilinpäätöksessään 0,5 M€:n investointivaruksen vesihuoltoon.

Talousarviovuonna 2025 laaditaan uuden koulun rakentamissuunnitelma, ja koulun rakentaminen aloitetaan vuonna 2026.

Kunta käynnisti vuoden 2024 aikana konsernirakenteen tiivistämiseen tähtäävän laajan selvitystyön, jonka tavoitteena oli konserniyhtiöiden lukumäärän vähentäminen ja toimintojen tarkoituksenmukainen järjestäminen. Selvitys oli osa hyvinvointialuelainsäädännön velvoittamaa kunnan hyvinvointialueelle vuokraamien tilojen yhtiöittämisvelvoitetta. Konsernirakenteessa tavoitteena ovat omat yhtiöt valokuidulle, lämmölle, vuokra-asunnoille sekä tilapalveluille sote-toimitiloissa ja yritystiloissa. Käytännön yhtiöittämis-toimenpiteet tehdään vuonna 2025.

Kunnilla on lakisäateinen velvoite seurata väestönsä hyvinvoinnin tilaa, tunnistaa terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä haasteita, määrittää hyvinvoinnin edistämisen strategiset tavoitteet ja tavoitteita tukevat toimenpiteet sekä edistämisen vastuutahot. Pohjois-Karjalan kuntien, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton työnjako on määritelty sopimuksessa yhdyspintarakenteista, toimintamalleista ja tiedonkulusta. Ilomantsin kunnan terveyden ja hyvinvoinnin suunnittelua, edistämistä ja raportointia sekä järjestöyhteistyötä koordinoi hyvinvointikoordinaattori. Laaja hyvinvointikertomus vuosille 2025-2029 valmistuu päätöksentekoon vuoden 2025 alkupuolella.

TE-palvelujen järjestäminen uudistuu vuoden 2025 alussa, jolloin palvelut siirtyvät valtiolta kunnille. Pohjois-Karjala muodostaa yhden työllisyysalueen, jonka isäntäkuntana toimii Joensuu kaupunki. Palkkatukityöllistämisen loppuessa on tärkeää löytää muita työllisyyttä edistäviä toimia. Ennakoitavissa on kunnan maksaman työttömyysturvamaksun kasvu kunnan maksuosuuden ulottuessa jo 100 päivää työttömänä olleisiin.

Kunnan menestymisen kannalta ensiarvoisen tärkeää on elinvoiman ylläpitäminen ja edistäminen. Kunta turvaa paikkakunnan yritysten toimintaedellytyksiä kunnan ja Business Joensuu Oy:n välisellä ajantasaisella elinkeino- ja yrityspalvelusopimuksella, jolla kunta hankkii yritysten neuvonta- ja opastuspalvelut Business Joensuu Oy:ltä täyden palvelun pakettina. Kaikki Business Joensuun yritysasiantuntijat ovat ilomantsilaisten yrittäjien käytettävissä. Nimetty kuntavastaava asiantuntija palvelee yrittäjiä Ilomantsissa paikallisesti.

Business Joensuun vuoden 2025 toiminnan pääpaino Ilomantsissa on maaseudulla toimivien mikro- ja pienyritysten toiminnan uudistamisessa. Tulevina vuosina toiminnassa tullaan huomioimaan TE-2024-uudistus sekä liittämään Business Joensuun yrityspalvelut osaksi maakunnallista ekosysteemiä. Omistajanvaihdosta suunnitteleville yrityksille tarjotaan Business Joensuun omistajavaihdospalveluita, joissa omistajanvaihdokset voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti ja matalalla kynnyksellä.

Esittelijä	kunnanjohtaja Ahokas Marjut
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026 - 2027 taloussuunnitelman liitteen mukaisesti.
Päätös	Hyväksyttiin.